

Grade 10
Araling Panlipunan
Unang Markahan

Modyul 1: Kontemporaryong Isyu at Hamong Pangkapaligiran

Icons ng Modyul

 Alamin	Sa bahaging ito, malalaman mo ang mga dapat mong matutuhan sa modyul.
 Subukin	Sa pagsusulit na ito, makikita natin kung ano na ang kaalaman mo sa aralin ng modyul. Kung nakuha mo ang lahat ng tamang sagot (100%), maaari mong laktawan ang bahaging ito ng modyul.
 Balikan	Ito ay maikling pagsasanay o balik-aral upang matulungan kang maiugnay ang kasalukuyang aralin sa naunang leksyon.
 Tuklasin	Sa bahaging ito, ang bagong aralin ay ipakikilala sa iyo sa maraming paraan tulad ng isang kuwento, awitin, tula, pambukas na suliranin, gawain o isang sitwasyon.
 Suriin	Sa seksyong ito, bibigyan ka ng maikling pagtalakay sa aralin. Layunin nitong matulungan kang maunawaan ang bagong konsepto at mga kasanayan.
 Pagyamanin	Binubuo ito ng mga gawaing para sa malayang pagsasanay upang mapagtibay ang iyong pang-unawa at mga kasanayan sa paksa. Maaari mong iwasto ang mga sagot mo sa pagsasanay gamit ang susi sa pagwawasto sa huling bahagi ng modyul.
 Isaisip	Naglalaman ito ng mga katanungan o pupunan ang patlang ng pangungusap o talata upang maproseso kung anong natutuhan mo mula sa aralin.
 Isagawa	Ito ay naglalaman ng gawaing makatutulong sa iyo upang maisalin ang bagong kaalaman o kasanayan sa tunay na sitwasyon o realidad ng buhay.
 Tayahin	Ito ay gawain na naglalayong matasa o masukat ang antas ng pagkatuto sa pagkamit ng natutuhang kompetensi.
 Karagdagang Gawain	Sa bahaging ito, may ibibigay sa iyong panibagong gawain upang pagyamanin ang iyong kaalaman o kasanayan sa natutuhang aralin.
 Susi sa Pagwawasto	Naglalaman ito ng mga tamang sagot sa lahat ng mga gawain sa modyul.

Aralin 1

Konsepto ng Kontemporaryong Isyu

Kontemporaryong isyu ang tawag sa pangyayari o ilang suliraning bumabagabag o gumagambala at nagpapabago sa kalagayan ng ating pamayanan, bansa, o mundo sa kasalukuyang panahon. Ang mga isyung ito ay maaaring may kaugnayan sa mga temang tulad ng lipunan, karapatang-pantao, relihiyon, ekonomiya, politika, kapaligiran, edukasyon, o pananagutang pansibiko at pagkamamamayan. Para maituring ang isang pangyayari o suliranin na kontemporaryong isyu ito ay: mahahalaga at makabuluhan sa lipunang ginagalawan; may malinaw na epekto o impluwensiya sa lipunan o sa mga mamamayan; nagaganap sa kasalukuyang panahon o may matinding epekto o impluwensiya sa takbo ng kasalukuyang panahon; at mga temang napag-uusapan at maaaring may maganda o positibong impluwensiya o epekto sa lipunan.

Alamin

1. Ano-anong mga bagay kaya ang kailangan mong pag-aralan? Ang sagot ay malalaman mo sa mga sumusunod na pahina. May mga gawain din na inilaan na makatulong sa iyo upang lubos na maunawaan ang mga ito. Saklaw sa araling ito Konsepto Kontemporaryong Isyu. Pagkatapos nito, inaasahang naipaliliwanag ang konsepto ng kontemporaryong Isyu.kung bakit mahalaga ang Pag aaral ng Kontemporaryong Isyu.

Bago magsisimula ang ating aralin.....Hinihikayat ko kayo na sagutin muna ang ating paunang pasulit. Huwag kayong mag-alala...
Ito ay susukat lamang kung gaano kalawak ang inyong kaalaman tungkol sa ating mga aralin .

Subukin(Paunang Pagtataya)

Panuto: Basahing mabuti at unawain ang mga katanungan saaytem. Piliin at bilugan ang titik ng tamang sagot mula sa mga pagpipilian.

1. Ang Kontemporaryong isyu ay hango sa latin na contemporarius ano ang ibig sabihin ng *Tempus*?
 - A. Kasama sa
 - B. Magkaiba
 - C. Magkatulad
 - D. Magkasalungat
2. Ang salitang *Issu* ay tumutukoy sa _____.
 - A. Pagbabago
 - B. Pagkabahala
 - C. Pangyayari
 - D. Problema
3. Ang kontemporaryong Daigdig ay naglalarawan ng _____.
 - A. Sa panahon ng mula ika 20 dantaon hanggang sa kasalukuyan
 - B. Sa panahon bago ika 20 dantaon hanggang sa kasalukuyan
 - C. Sa panahon mula sa pagitan ng ika 20 dantaon hanggang sa kasalukuyan
 - D. Sa panahon pagkatapos ng ika 20 dantaon hanggang sa kasalukuyan
4. Ang Kontemporaryong Kasaysayan ay naglalarawan ng _____.
 - A. Sa panahon ng mula ika 20 dantaon hanggang sa kasalukuyan
 - B. Sa panahon bago ika 20 dantaon hanggang sa kasalukuyan
 - C. Sa panahon mula sa pagitan ika 20 dantaon hanggang sa kasalukuyan
 - D. Sa panahon pagkatapos ika 20 dantaon hanggang sa kasalukuyan
5. Tinatalakay sa isyung kasarian at sexual ang _____.
 - A. COVID19
 - B. K-12 PROGRAM
 - C. KORAPSYON
 - D. LGBTQ
6. Alin sa mga sumusunod ang hindi ipinaguusapan sa Isyung Pang-edukasyon?
 - A. CHED
 - B. K-12 PROGRAM
 - C. Pagbukas ng Klase sa Agosto 24
 - D. Kahirapan

7. Ito ay tumutukoy sa isang Kontemporaryong Isyu na naglalarawan ng pang-aapi sa ibang tao sa pamamagitan ng internet.
 - A. Bully
 - B. Conflicts
 - C. Cyberbullying
 - D. Discrimination
8. Ang hunger ay naglalarawan ng isang tao na nagtrabaho kahit hindi pa siya nasa wastong edad. Anong kontemporaryong isyu ito?
 - A. Child Abuse
 - B. Child Discrimination
 - C. Child Labor
 - D. Child Trafficking
9. Ito ay isang isyu na nararanasan ng isang bansa kung saan may mga pundong nawawala?
 - A. Child labor
 - B. Discriminasyon
 - C. Korapsyon
 - D. World hunger
10. Ang COVID19 ay naglalarawan sa Isyung may kaugnayan sa _____.
 - A. Pang- edukasyon
 - B. Pang- ekonomiya
 - C. Pang- kalusugan
 - D. Pang- kapaligiran

Tuklasin

Gawain 1: Larawan ko, Suriin Mo!

Panuto: Tuklasin at suriin ang larawan na nagpapakita ng iba't ibang isyu na nangyayari sa ating lipunan at daigdig. Pagkatapos ay gawin ang mga sumusunod na gawain sa ibaba.

Halaw: <https://www.google.com/imgres?imgurl>

COVID19 INFECTIONS SA BUONG PILIPINAS, AY HALOS NASA 31, 825 NA.

Halaw: ptnnews.ph Channel

Pamgprosesong tanong:

1. Bakit ito matuturing na isyu o suliraning panlipunan?
2. Bakit mahalaga na maunawaan mo ang iba't-ibang isyung panlipunan?

Mahusay!

Ngayon ay tutungo na tayo sa ating paksa sa araw na ito

Suriin

Gawain 2.1: Basahin at Matuto

Kontemporaryong Isyu

Ang Kontemporaryong isyu ay tumutukoy: Sa iba't ibang hamon o problema na hinharap ng ating lipunan at daigdig at sa kasalukuyan. Ito rin ay tumutukoy sa mga pangyayari o ilang suliraning bumabagabag o gumagambala at nag papabago sa kalagayan n gating pamayanan, bansa o Mundo sa kasalukuyang panahon.

Ayon Charles Wright Mills (1959) isang sosyolohisya at professor ng sosyolohiya at ayon sa kanya, ang buhay ng isang individual ay lubos na nakatali sa kanyang lipunan ginagalawan, sa kasaysayan nito at sa mga institusyon nakapaloob dito.

Ang salitang "*Kontemporaryo*" ay ginagamit sa iba't ibang konteksto. Isang halimbawa nito ay ang paggamit ng *kontemporaryong daigdig na naglalarawan sa panahon mula ika-20 dantaon hanggang sa kasalukuyan*. Ang mga pangyayari sa panahong ito ay sinasabing naalala pa ng mga tao sa ngayon. Isa pang halimbawa nito ay ang paggamit ng *kontemporaryong kasaysakayan na tumutukoy naman ito sa panahon mula sa pagitan ng ika-20 dantaon hanggang sa kasalukuyan*. Samakatuwid, ang mga pangyayaring naganap sa nakalipas na mga dekada na nakaapekto sa kasalukuyang henerasyon ay bahagi ng kontemporaryong panahon gayundin, ang mga pangyayaring nagaganap sa kasalukuyan ay sadyang maituturing na kontemporaryo.

Ang salitang *Isyu* ay nangangahulugan ng mga paksa, tema, o suliraning nakaapekto sa lipunan. Ito ay napag-uusapan, nagiging batayan ng debate at may tao sa lipunan. Hindi lahat ng isyu ay negatibo at nagiging suliranin; may ilang isyu rin na may positibong epekto at nagkakaroon ng malaking epekto sa pamumuhay ng mga tao sa lipunan.

Ang paggamit ng salitang "*Kontemporaryo*" sa iba't- ibang Konteksto;

- ✚ Kontemporaryong Daigdig: ito ay nag lalarawan sa panahon mula ika 20 dantaon hangang sa kasalukuyan.
- ✚ Kotemporaryo kasaysayan- tumutukoy sa panahon mula sa pagitan ng ika 20 dantanon hanggang sa kasalukuyan.

Ang kontemporaryong isyu ay may pitong saklaw;

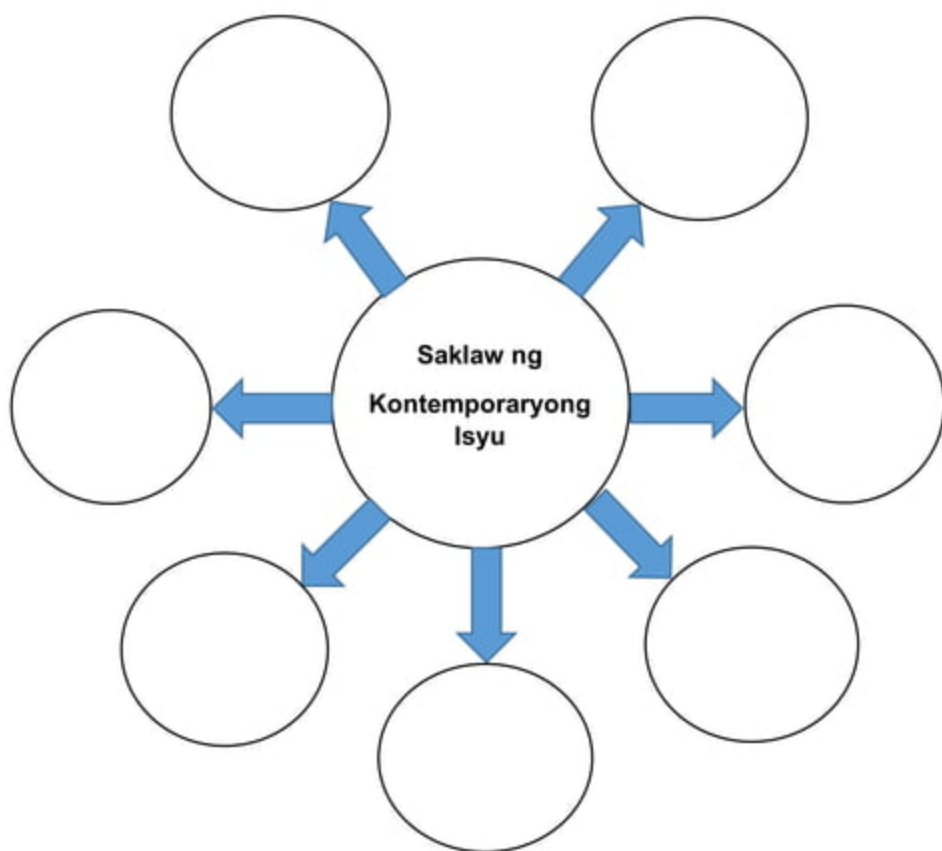
- ✚ Isyung Pangkapaligiran
- ✚ Isyung Pang-kabuhayan at pang Ekonomiko
- ✚ Isyung Politik at kapayapaan
- ✚ Isyung Karapatang pantao
- ✚ Isyung may kinalaman sa kasarian at sexualidad
- ✚ Isyung pag- kalusugan
- ✚ Isyung Pang-edukasyon

Galing sa salitang latin na *Contemporarius*. Con. (kasama sa) at tempus o tempor (*together*)

Halaw: <https://www.youtube.com/watch?v=X&feature=youtu.be>

Gawain2.2: Halika at Pag-isipan Mo!

Panuto: Gamit ang bubble map ibigay ang pitong saklaw ng Kontemporaryong isyu.

Ngayong alam na natin ang kahulugan at konsepto ng Kontemporaryong Isyu, atin ngayong subuking sagutin ang nasa ibaba.

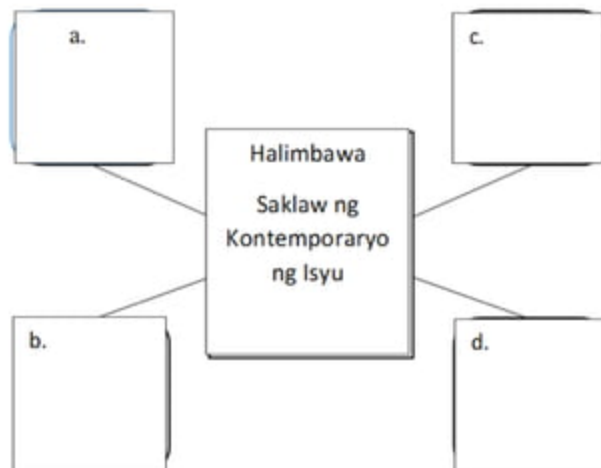

Pagyamanin

Gawain 3: Halina't Sagutan Natin!

Panuto: Magbigay ng mga 3 halimbawa na may kaugnayan sa sumusunod na saklaw ng Kontemporaryong Isyu.

- Isyung pangkalusugan
- Isyung Pang- Edukasyon
- Isyung pangkapaligiran
- Isyung karapatang pantao

Ang kontemporaryong isyu ay may Apat na saklaw upang maintindihan ng maigi ang sumusunod ay halimbawa ng isyung pangkalusugan; paglaganap ng pandemya, SARS, HIV/AIDS, sa isyung pang edukasyon; K-12 PROGRAM, pagbukas ng klase sa Agosto 24, 2020, Online and blended learning, sa isyung pangkapaligiran; bagyo, landslide, baha, pagputok ng Bulkan. Samantala binibigyang pansin extra judicial Killings, anti terrorism bill, child labor. sa isyung Pang ekomiya; kawalan ng trabaho ENDO, pagsara ng maraming negosyo dahil sa COVID19.

Halaw: Learning Module AP 10, p.

Tapos na tayo sa *Pagyamanin*, halika't tapusin natin ang ibang mga Gawain!

Gawain 4: Sagutan Mo!

Panuto: kompletihin ang pangungusab, lagyan ng tamang sago tang bawat patlang.

Ang Kontemporaryong ay hango a salitang latin Contemporarius na ang ibigsabihin ay Con _____ at tempus o tempor _____. May dalawang Konsepto ang Kontemporaryong Isyu ito ay _____, at _____. Ang pagsisiyasat ng mga isyu ay nangangailangan ng _____ pag iisip. Dito ay matatangap mo ang kahihinatnan na Konklusyon at makakagawa ng tamang hakbang. Walang katuturan ang kaalaman sa mga isyu kung ang mga indibidwal ay may saradong pag-iisip.

Gawain 5: Tara't Mag-isip!

Panuto: Magsulat ng *reflection paper* tungkol sa pandemyang *COVID19* bilang kontemporaryong isyu ng Pilipinas.

[illegible]

Tayahin (Huling Pagtataya)

Panuto: Basahing mabuti at unawain ang mga katanungan sa bawat aytem. Piliin atbilugan ang titik ng tamang sagot mula sa mga pagpipilian.

1. Ang Kontemporaryong isyu ay hango sa latin na *contemporarius* ano ang ibig sabihin ng *Tempus*?
 - A. Kasama sa
 - B. Magkaiba
 - C. Magkatulad
 - D. Magkasalungat
2. Ang salitang *Isyu* ay tumutukoy sa _____.
 - A. Pagbabago
 - B. Pagkabahala
 - C. Pangyayari
 - D. Problema
3. Ang kontemporaryong Daigdig ay naglalarawan ng _____.
 - A. Sa panahon ng mula ika 20 dantaon hanggang sa kasalukuyan
 - B. Sa panahon bago ika 20 dantaon hanggang sa kasalukuyan
 - C. Sa panahon mula sa pagitan ng ika 20 dantaon hanggang sa kasalukuyan
 - D. Sa panahon pagkatapos ng ika 20 dantaon hanggang sa kasalukuyan
4. Ang Kontemporaryong Kasaysayan ay naglalarawan ng _____.
 - A. Sa panahon ng mula ika 20 dantaon hanggang sa kasalukuyan
 - B. Sa panahon bago ika 20 dantaon hanggang sa kasalukuyan
 - C. Sa panahon mula sa pagitan ika 20 dantaon hanggang sa kasalukuyan
 - D. Sa panahon pagkatapos ika 20 dantaon hanggang sa kasalukuyan
5. Tinatalakay sa isyung kasarian at sexual ang _____.
 - A. COVID19
 - B. K-12 PROGRAM
 - C. KORAPSYON
 - D. LGBTQ
6. Alin sa mga sumusunod ang hindi ipinaguusapan sa Isyung Pang-edukasyon?
 - A. CHED
 - B. K-12 PROGRAM
 - C. Pagbukas ng Klase sa Agosto 24
 - D. Kahirapan

7. Ito ay tumutukoy sa isang Kontemporaryong Isyu na naglalarawan ng pang-aapi sa ibang tao sa pamamagitan ng internet.
 - A. Bully
 - B. Conflicts
 - C. Cyberbullying
 - D. Discrimination
8. Ang hunger ay naglalarawan ng isang tao na nagtrabaho kahit hindi pa siya nasa wastong edad. Anong kontemporaryong isyu ito?
 - A. Child Abuse
 - B. Child Discrimination
 - C. Child Labor
 - D. Child Trafficking
9. Ito ay isang isyu na nararanasan ng isang bansa kung saan may mga pundong nawawala?
 - A. Child labor
 - B. Discriminasyon
 - C. Korapsyon
 - D. World hunger
10. Ang COVID19 ay naglalarawan sa Isyung may kaugnayan sa _____.
 - A. Pang- edukasyon
 - B. Pang- ekonomiya
 - C. Pang- kalusugan
 - D. Pang- kapaligiran

Napakagaling mo. Binabati kita!!

Karagdagang Gawain

Gawain 6: Salita Ko, Hanapin mo!

Panuto: Hanapin sa loob ng kahon ang mga salitang maykaugnayan sa Kontemporaryong Isyu.

I	S	Y	U	S	D	G	J	T	U	H	J	D	B
M	Q	R	K	U	O	T	M	N	A	Y	T	C	N
K	O	N	T	E	M	P	O	R	A	R	Y	O	G
R	T	E	M	P	U	R	U	I	M	R	T	V	D
T	Y	O	P	D	Y	U	J	U	Q	X	Z	I	Y
R	H	B	U	L	L	Y	I	N	G	O	E	D	T
S	S	S	S	C	O	P	I	O	N	T	Y	U	E

Tapos na ang ating unang aralin!
Handa ka na ba para sa susunod na ar

Aralin 2

Batayang Primarya at Sekundarya ng Kontemporaryong Isyu

Alamin

Ano-anong mga bagay kaya ang kailangan mong pag-aralan? Ang sagot ay malalaman mo sa mga sumusunod na pahina. May mga gawain din na inilaan na makatulong sa iyo upang lubos na maunawaan ang mga ito. Ang araling ito Primarya at Sekundaryang Pinagkukunan Kontemporaryong Isyu. Pagkatapos nito, inaasahang mailalarawan at masusuri ang Sangguniang Primarya at Sekondarya at kung bakit mahalaga ang pag aaral nito sa Kontemporaryong Isyu.

Subukin(Panimulang Pagtataya)

Panuto: Basahing mabuti at unawain ang mga katanungan sa bawat aytem.

Piliin at bilugan ang titik ng tamang sagot mula sa mga pagpipilian.

1. Alin sa mga sumusunod ang nagbibigay ng mga impormasyon o interpretasyon batay sa inihanda o sinulat ng mga taong walang kinalaman sa mga pangyayaring itinala?
A.Article
B. Encyclopedia
C. Primaryang Sanggunian
D. Sekundaryang Sanggunian
2. Alin sa mga sumusunod na pahayag o kaganapan na pinatutunayan sa tulong ng mga aktwal na datos?
A. Bias
B. Hinuha
C. Katotohanan

D.Opinyon

3. Ito ay tumutukoy sa isang desisyong kaalaman o ideyang nabuo pagkatapos ng pag-aaral ng pagkakaugnay ng mahalagang ebidensiya.
A. Bias
B. Katotohanan
C. Konklusyon
D. Opinyon

4. Alin sa mga sumusunod tumutukoy sa isang hakbang kung saan binubuo ang ugnayan ng mga hindi magkakaugnay na impormasyon
 - A. Bias
 - B. Konklusyon
 - C. Opinyon
 - D. Paglalahat
5. Ito ay nagsusuri ng mga impormasyong may kaugnayan sa agham panlipunan na kailangang malaman kung ito ay walang kinikilingan
 - A. Bias
 - B. Katotohanan
 - C. Konklusyon
 - D. Opinyon
6. Alin sa mga ito ang nagpapahiwatig ng saloobin at kaisipan ng tao tungkol sa inilahad na katotohanan?
 - A. Bias
 - B. Hinuha
 - C. Opinyon
 - D. Paglalahat
7. Ito ay isang pinag-isipang hula tungkol sa isang bagay.
 - A. Bias
 - B. Hinuha
 - C. Katotohanan
 - D. Paglalahat
8. Alin sa sumusunod ang hindi kabilang sa primaryang Pinagkukunan
 - A. Aklat
 - B. Dokumento
 - C. Guhit
 - D. Sulat
9. Alin sa mga sumusunod ang kabilang sa Sekundaryang Pinagkukunan
 - A. Account
 - B. Article
 - C. Document
 - D. Picture
10. Alin sa mga sumusunod ang hindi kabilang sa Sekundaryang Pinagkukunan
 - A. Aklat
 - B. Article
 - C. Encyclopedia
 - D. Talambuhay

Magaling! Upang mas lalong maihanda ang sarili, isagawa ang gawain na nasa ibaba

Balikan

Gawain 1: Ating Balikan at Unawain!

Bago tayo dumako sa panibagong Aralin.....balikan muna natin ang nakaraang paksa tungkol sa kahulugan ng kontemporaryong isyu.

Tanong:

1. Bakit mahalagang pag-aralan ang kontemporaryong isyu?

2. Ano ang kahulugan ng Kontemporaryong Isyu?

3. Ano-ano ang mga saklaw ng Kontemporaryo Isyu?

Tuklasin

Gawain 2: Letra Mo, Salita Ko!

Panuto: Ayusin ang mga halo- halong letra upang makabuo ng salita. Isulat ang sagot sa Patlang.

1. TAKA L- _____
2. YOBNI L T E S E- _____
3. NAGHAAPAY- _____
4. DAYOR- _____
5. RNAAWLA- _____

Suriin

Gawain 3: Basahin at matuto!

Sa pag-aaral ng *kontemporaryong isyu kailangan ang kasanayan sa primarya at Sekundaryang Sanggunian*

Ano nga ba ang Primarya Sanggunian at Sekundaryang Sanggunian at ano nga ba ang pagkakaiba nito sa isa't isa?

Maraming mga pangyayari o suliranin at mga isyu na ating kinakaharap ng ating bansa ngayon. At malalaman natin ito sa iba't ibang paraan: makakukuha tayo ng mga kaalaman sa pamamagitan ng telebisyon, radyo, video sa youtube, social media at mga text advisory. Mga kuwento ng mga tao hinggil sa isang isyu at mga kumentaryo. Mahalaga ang sanggunian ng mga impormasyon sapagkat ito ay nakatutulong para maunawaan natin ang mga pangyayari at isyu sa ating bansa. At nakatutulong din ito sa paggawa ng ating mga desisyon tungkol sa pakikilahok sa ibang proyekto ng paaralan at bansa,

Primaryang Sanggunian: ito ang pinagkukunan ng impormasyon ng mga orihinal na talata ng mga pangyayari na isinulat ng mga taong nakaranas sa mga ito. Isa sa mga halimbawa nito ay ang mga journal, legal na documento, guhit at larawan.

Sekundaryang sanggunian ito ay mga impormasyon o interpretasyon batay sa primaryang sanggunian o ibang sekundaryang sanggunian na inilalahad ng isang taong walang kinalaman sa mga taong walang kinalaman sa mga pangyayaring naitala. Ilan sa mga sekundaryang sanggunian ay ang mga tula, teksto, guhit at mga nabuong sulat sa primaryang sanggunian tungkol sa mga pangyayari sa pagsusuri ng datos.

Halaw: Learning Module AP 10, p.

Primaryang Pinagkunan
Mga halimbawa:

- Dokumento
- Ulat ng saksi
- Larawan
- Talambuhay
- Talumpati
- Sulat
- Guhit

Sekundaryang Pinagkunan
Mga halimbawa:

- Aklat
- Biography
- Articles
- Komentaryo
- Political Cartoons
- Encyclopedias
- Mga Kuwentong hindi na saksihan ang mga pangyayari

Ngayon tutukuyin natin kung paano natin malaman ang isang isyu kung katotohanan o opinyon, pagkiling o bias, hinuha, paglalahat at konklusyon.

- ✚ Katotohanan: ang totoong kaganapan na pinatutunayan sa tulong ng mga aktwal na datos
- ✚ Opinyon: Kuro-kuro impormasyon na nagpapahiwatig ng saloobin at kaisipan ng tao tungkol sa isang isyu o inilahad na katotohanan
- ✚ Pagkiling (bias) nasusuri ang mga impormasyong may kaugnayan sa agham panlipunan kailangang malaman kung ito ay walang kinikilingan.
- ✚ Hinuha: educated guess ay isang pinag-iisipang hula.
- ✚ Paglalahat: generalisasyon sa isang pangyayari o hakbang kung saan binubuo ang mga ugnayan ng hindi magkaugnay na impormasyon.
- ✚ Konklusyon: desisyong kaalaman o ideyang nabuo pagkatapos ng pag-aaral ng pagkakaugnay mga mahalagang ebedensiya

Halaw: Learning Module AP 10, p.

Pagyamanin

Gawain 4.1: Tara't Mag-isip Tayo!

Panuto: Mag-isip ng isang isyu na nagaganap sa inyong pamayanan o mga pangyayari sa ibang lugar na nakita mo sa internet Gamitin ang graphic organizer na ito.

Isyu: _____

Primarya:

Sekundarya:

Isulat ang iyong pananaw sa isyu:

Gabay na tanong:

1. Bakit madalas nagiging sanhi ng diskusyon o debate ang ilang mga kontemporaryong isyu sa bansa?

Gawain 4.2: Ating Unawain

Panuto: Gumawa ng talaan ng mga pahayag tungkol sa isyu ng inyong lugar o pamayanan. Isulat sa iyong pahayag ang mga pagkakaiba ng katotohanan, pagkiling, hinuha, at paglalahat.

Isyu	Katotohanan, Pagkiling, Hinuha, at Paglalahat	Dahilan sa Pagpili ng Iyong Sagot
1		
2		
3		
4		

Gabay na tanong:

1. Bakit kailangang balanse ang pahayag ng mga kontemporaryong isyu?

Gawain4.3: Slogan Mo, Kahalagahan Ko!

Panuto: Gumawa ng isang islogan na nagpapakita ng kahalagahan ng Primaryang Pinagkunan at Sekundaryang Pinagkukunan kontemporaryong isyu.

Ito ang gagamiting rubrik sa pagsasagawa ng iyong Gawain.

Pamantayan	Lubosan na mahusay 4	Mahusay-husay 3	Katamtaman 2	Kailangan pang magsanay 1
Paglalahad	Maayos malinaw, at organisado ang paglalahad.	May kaayusan at linaw ang paglalahad	Bahagyang kulang sa kaayusan ang pagkakalahad	Magulo ang pagkakalahad ng detalye
Makatotohanan	Lubhang makatotohanan ang mga mungkahi	Makatotohanan ang karamihan sa mga mungkahi	May mga bahagi na hindi makatotohanan sa mga mungkahi	Hindi kapanipaniwla ang mga mungkahi
Realidad ng mensahe	Lubhang makabuluhan ang mensahe ng gawa	Makabuluhan ang mensahe	Hindi gaanong makabuluhan ang mensahe	Hindi makabuluhan ang mensahe
Paghihikayat	Lubhang nakahihikayat ang mga ipinahahayag na paraan	May ilang bahagi ang nakahihikayat sa mga ipinahahayag na paraan	Hindi gaanong nakahihikayat ang mga ipinahahayag na paraan	Hindi nakahihikayat ang mga ipinahahayag na paraan
Puntos :				

Gabay na tanong:

1. Ipaliwanag ang iyong islogan. Ano ang koneksyon nito sa pag-aaral sa Kontemporaryong Isyu?

Magaling! Upang mas lalong maihanda ang sarili, isagawa ang gawain na nasa ibaba

Isaisip

Gawain 5: Halika at Pag-isipan Mo!

Panuto: Ipaliwanag ang iyong sagot

1. Para sayo, ano ang pinakamahalagang benepisyo na makukuha sa pag-aaral ng primarya at Sekundarya ng pinagkukunan:

Para sa iyong sariling opinyon

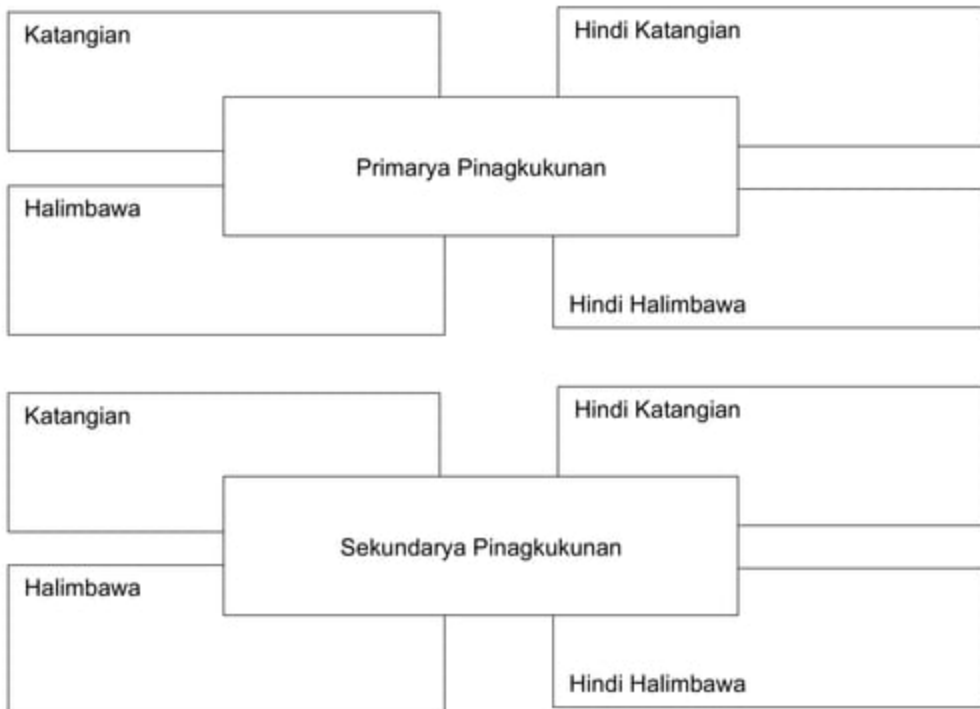
Para sa bansa o sa iyong pamayanan:

Isagawa

Gawain 6: Halika at Gawin Mo!

Panuto: Gumawa ng isang web tungkol sa primarya pinagkukunan at Sekundarya Pinagkukunan. Gamitin ang modelo na nasa ibaba.

Halaw: Kayamanan AP 10, pahina

Gabay na tanong:

1. Bakit kailangan natin suriin ng mabuti ang isang ang pinagkukunang Primarya at Sekundarya?

Tayahin (Huling Pagtataya)

Panuto: Basahing mabuti at unawain ang mga katanungan sa bawat aytem. Piliin at bilugan ang titik ng tamang sagot mula sa mga pagpipilian.

1. Alin sa mga sumusunod ang nagbibigay ng mga impormasyon o interpretasyon batay sa inihanda o sinulat ng mga taong walang kinalaman sa mga pangyayaring itinala?
 - A. Article
 - B. Encyclopedia
 - C. Primaryang Sanggunian
 - D. Sekundaryang Sanggunian
2. Alin sa mga sumusunod na pahayag o kaganapan na pinatutunayan sa tulong ng mga aktwal na datos?
 - A. Bias
 - B. Hinuha
 - C. Katotohanan

D. Opinyon

3. Ito ay tumutukoy sa isang desisyong kaalaman o ideyang nabuo pagkatapos ng pag-aaral ng pagkakaugnay ng mahalagang ebidensiya.
 - A. Bias
 - B. Katotohanan
 - C. Konklusyon
 - D. Opinyon
4. Alin sa mga sumusunod tumutukoy sa isang hakbang kung saan binubuo ang ugnayan ng mga hindi magkakaugnay na impormasyon
 - A. Bias
 - B. Konklusyon
 - C. Opinyon
 - D. Paglalahat
5. Ito ay nagsusuri ng mga impormasyong may kaugnayan sa agham panlipunan na kailangang malaman kung ito ay walang kinikilingan
 - A. Bias
 - B. Katotohanan
 - C. Konklusyon
 - D. Opinyon
6. Alin sa mga ito ang nagpapahiwatig ng saloobin at kaisipan ng tao tungkol sa inilahad na katotohanan?
 - A. Bias
 - B. Hinuha
 - C. Opinyon
 - D. Paglalahat

7. Ito ay isang pinag-isipang hula tungkol sa isang bagay.
- A. Bias
 - B. Hinuha
 - C. Katotohanan
 - D. Paglalahat
8. Alin sa sumusunod ang hindi kabilang sa primaryang Pinagkukunan
- A. Aklat
 - B. Dokument
 - C. Guhit
 - D. Sulat
9. Alin sa mga sumusunod ang kabilang sa Sekundaryang Pinagkukunan
- A. Account
 - B. Article
 - C. Document
 - D. Picture
10. Alin sa mga sumusunod ang hindi kabilang sa Sekundaryang Pinagkukunan
- A. Aklat
 - B. Article
 - C. Encyclopedia
 - D. Talambuhay

Karagdagang Gawain

Gawain 7: Pagnilayan at Gawin

Panuto: Sagutan ang bawat tanong

1. Paano mamumulat ang mga mag-aaral o ang iyong sarili sa pagtukoy sa Katotohanan at Opinyon?

2. Paano nakatutulong ang pagkamulat sa mga tao pagbuo ng paghihinuha, paglalahat at Konklusyon?

Aralin 3

Kontemporaryong Isyu sa Lipunan at Daigdig

Alamin

Ano-anong mga bagay kaya ang kailangan mong pag-aralan? Ang sagot ay malalaman mo sa mga sumusunod na pahina. May mga gawain din na inilaan na makatulong sa iyo upang lubos na maunawaan ang mga ito. Ang araling Lipunan Kontemporaryong Isyu. Pagkatapos nito, inaasahang ikaw ay makapagtatalakay at makapagsusuri ng isyu at hamong panlipunan sa usaping kahalagahan sapag aaral ng Kontemporaryong Isyu.

Subukin (Panimulang Patataya)

Panuto: Basahing mabuti at unawain ang mga katanungan sa bawat aytem. Piliin at bilugan ang titik ng tamang sagot mula sa mga pagpipilian.

1. Bakit mahalaga ang pag-aaral ng mga kontemporaryong isyu?
 - A. Upang masusuri at matataya ang mga ugnayan ng sanhi at epekto ng mga pangyayari
 - B. Upang makapaghinuha gamit ang kaalaman at mga karanasan tungkol sa isyu
 - C. Upang malaman kung ito ay walang kinikilingan sa paglalahad ng isyu.
 - D. Upang buuin ang mga ugnayan ng mga magkakaugnay na impormasyon
2. Ito ay tumutukoy sa mga taong sama-samang naninirahan sa isang organisadong komunidad na may isa-isang batas, tradisyon, at pamahalaan.
 - A. Bansa
 - B. Lipunan
 - C. Pamayanan
 - D. Pook
3. Ito ay isang isyu na nararanasan ng isang bansa kung saan may mga pundong nawawala?
 - A. Child labor
 - B. Discriminasyon
 - C. Korapsyon
 - D. World hunger

4. Alin sa mga sumusunod ang naglalarawan sa Achieved Status?
 - A. Hindi ito kontrolado ng isang indibidwal.
 - B. Nakatalaga sa isang indibidwal simula nang siya ay ipinanganak.
 - C. Ipinanganak na babae
 - D. Maaaring mabago ng isang indibidwal ang kanyang status.
5. Ito ay tumutukoy sa mga institusyong bumubuo sa lipunan. Anong elemento ang kulturang ito?
 - A. Katuturan ng Kultura
 - B. Institusyong Panlipunan
 - C. Paniniwala ng Kultura
 - D. Pagpapahalaga ng Kultura
6. Alin sa mga sumusunod ang nagbibigay ng tamang kahulugan sa isyung personal?
 - A. Ito ay isang pampublikong bagay.
 - B. Ito ay naglalarawan sa paniniwala ng isang tao.
 - C. Ito ay mga isyung personal ng isang tao sa kanyang mamamayan.
 - D. Ito ay nagaganap sa pagitan ng isang tao at ilang malalapit sa kanya.
7. Ito ay isang isyung tumutukoy sa krisis at sa mga institusyon. Anong Isyu ito?
 - A. Isyung panlipunan
 - B. Isyung kontemporaryo
 - C. Isyung personal
 - D. Isyung kultural
8. Ano ang dalawang uri ng Kultura?
 - A. Pagpapahalaga ng kultura at katuturan ng kultura
 - B. Norms at simbolo
 - C. Materyal at di- materyal
 - D. Paniniwala at Simbolo
9. Ito ay tumutukoy sa isang organisadong sistema ng ugnayan sa isang lipunan. Anong organisasyon ito?
 - A. Bansa
 - B. Gobyerno
 - C. Institusyon
 - D. Lipunan
10. Alin sa mga elementong kultura ang tumutukoy sa isang bagay ng mga taong gumagamit nito, isa sa mga halimbawa ay wika at mga pangkumpas
 - A. Beliefs
 - B. Norms
 - C. Simbolo
 - D. Values

Balikan

Gawain 1: Halina at Balikan Natin!

Panuto: Bago ka magpatuloy sa aralin, Gawain muna isang Gawain nasa ibaba upang matukoy natin kung natatandaan mo pa ang ating nadaang aralin?

Mga Halimbawa ng Primaryang Sanggunian	Mga Halimbawa ng Sekondaryang Sanggunian
1. 2. 3. 4. 5.	1. 2. 3. 4. 5.

Tuklasin

Gawain 1 : Larawan Ko, Salita Mo!

Panuto: Tignan ang mga imahe at Kompletihin ang salita na nasa iba.

<https://www.google.com/url?sa=i&urlhttps://www.google.com/url?sa=i&url>

M		A	E		E		O		T		K		L		U		A		L
---	--	---	---	--	---	--	---	--	---	--	---	--	---	--	---	--	---	--	---

Suriin

Gawain 3.1: Basahin at Matuto

Ilan sa mga kahalagahan sa pag-aaral ng mga kontemporaryong isyu

1. Paggamit ng malinaw at makabuluhan na kaalaman tungkol sa mahahalagang kaganapan na nakaiimpluwensiya sa mga tao, pamayanan, bansa, at mundo.
2. Pagsusuri at pagtataya ng mga ugnayan na sanhi at epekto ng mga pangyayari.
3. Paggamit ng mga kagamitang teknolohikal at iba't ibang sanggunian para makalap ng mga impormasyon.

Ang isyu ng korapsyon ay hindi lamang nararanasan sa ating bansa. Sa katunayan, ayon sa nasabi ring pag-aaral, higit na mataas ang marka ng Pilipinas kung ihahambing sa mga karatig bansa sa Asya tulad ng Vietnam, Indonesia, Bangladesh at ng North Korea na kasama sa Five Most Corrupt Countries sa daigdig.

Ang Lipunan

Ang lipunan ay tumutukoy sa mga taong sama-samang naninirahan sa isang organisadong komunidad na may iisang batas, tradisyon at pagpapahalaga.

Mga Elemento ng istrukturang Panlipunan

1. Institusyon
2. Social group
3. Status (social status)
4. Gampanin (roles)

Institusyon: ay isang organisadong Sistema ng ugnayan sa isang lipunan. (Mooney, 2011)

Halimbawa: Ang Pamilya ay isa sa mga Institusyong Panlipunan. Dito unang nahuhubog ang pagkatao ng isang nilalang o tao.

Social Group: ito ay tumutukoy sa dalawa o higit pang taong may magkakatulad na katangian na nagkakaroon ng ugnayan sa bawat isa at bumubuo ng isang ugnayang panlipunan. Ang dalawang uri ng Social Group ay Primary group at Secondary Group.

Status: ito ay isang institusyong panlipunan na binubuo ng mga social group, ang mga social groups naman ay binubuo ng iba't ibang status. Ang status ay tumutukoy sa posisyong kinabibilangan ng isang indibidwal sa lipunan.

Halaw: Learning Module AP 10, p. 13, 17

May dalawang uri ng Status

1. *Ascribed status*: isang indibidwal sa kaniyang achieved status

Halimbawa: ang isang indibidwal ay ipinanganak na mahirap. Ang pagiging mahirap niya ay maituturing na Ascribed Status

2. *Achieved Status*: nakatalaga sa isang indibidwal sa bias ng kaniyang pagsusumikap. Maaaring mabago ng isang indibidwal ang kaniyang achieved status

Halimbawa: naging isang guro ang isang indibidwal dahil nag-aral siyang mabuti. Gampanin (roles): may posisyon ang bawat indibidwal sa loob ng isang social group. Ang posisyon ay may kaakibat na gampanin o roles. Tumutukoy ang mga gampaning ito sa mga karapatan, obligasyon, at mga gampaning ito ang nagiging batayan din ng kilos ng isang tao sa lipunang kanyang ginagampanan

Halimbawa: bilang isang mag-aaral inaasahang gagampanan mo ang mga tungkulin ng isang mabuting mag-aaral at inaasahan mo rin na gagampanan ng iyong guro ang kaniyang mga tungkulin tulad ng pagtuturo nang mahusay at pagbibigay ng pagsusulit sa klase.

Katuturan ng Kultura: sa pag-aaral ng Lipunan. Mahalagang pagtuunan din ng pansin ang kultura. Ayon kina Andersen at Taylor (2007), ang kultura ay isang kumplikadong sistema ng ugnayan na nagbibigay-kahulugan sa paraan ng pamumuhay ng isang grupong panlipunan o isang lipunan sa kabuuan.

Dalawang uri ng Kultura

1. Materyal : binubuo ito ng mga gusali, likhang-sining, kagamitan at iba pang bagay na nakikita at nahawakan at gawa o nilikha ng tao (Panopio 2007)
2. Hindi Materyal: kabilang dito ang batas, gawi, ideya paniniwala, at norms ng isang grupo ng tao.

Mga elemento ng Kultura na tumutukoy sa kahulugan at paraan ng pamumuhay ng mga mamamayan sa isang lipunan naglalarawan ito ng isang lipunan

1. Paniniwala (**Beliefs**): tumutukoy ito sa mga kahulugan at paliwanag tungkol sa pinaniniwalaan at tinatanggap na totoo
2. Pagpapahalaga (**Values**): maituturing itong batayan ng isang grupo o ng lipunan sa kabuuan kung ano ang katanggap-tanggap at kung ano ang hindi.
3. **Norms**: tumutukoy ito sa mga asal, kilos, o gawi na binuo at nagsisilbing pamantayan sa isang lipunan.
4. Simboloay ang paglalapat ng kahulugan sa isang bagay ng mga taong gumagamit dito (White 1949)

Isyung Personal at Isyung Panlipunan:

Ang solusyon sa isang isyung personal ay nasa kamay ng indibiduwal. Maituturing ang isyung ito na pribadong bagay na nararapat solusyunan sa pribadong paraan. Samantala ang isyung panlipunan ay isang pampublikong bagay. Karaniwang kaugnay ito ng krisis o suliranin sa mga institusyong panlipunan. Mga suliranin ito na nakaaapekto hindi lamang sa isang tao kundi sa lipunan sa kabuuan.

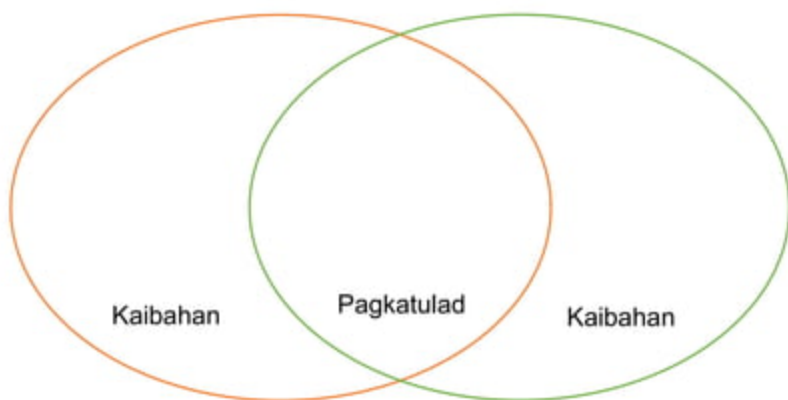
Halaw: Learning Module AP 10, p. 22,23,24

Mahalagang malaman mo na sa kabila ng pagkakaiba ng isyung personal at isyung panlipunan, ang dalawang ito ay magkaugnay. Isang halimbawa nito ay ang mga hamon at isyung pangkapaligiran. Ang makalat na bakuran ay isang halimbawa ng isyung personal subalit kung ang isang barangay o bayan ay magiging makalat dulot ng kawalan ng maayos na sistema ng pagtatapon ng basura, ito ay maituturing na isyung panlipunan. Idagdag pa rito ang masamang epekto sa kalusugan at ekonomiya ng isang lugar kung ito ay mabaho, makalat, at walang maayos na sistema ng pagtatapon ng basura.

Halaw: Learning Module AP 10, p 27

Gawain 3.2: Halika ka at Pag-isipan Mo!

Panuto: Gamitin ang **Venn diagram** at ibigay ang pagkakaiba at pagkakatulad ng Personal na Isyu at Panlipunan na Isyu.

Halaw: Learning Module AP 10, 28

Gabay na tanong:

1. Bakit kailangan nating pag-aralan ang isyung personal at panlipunan?

Pagyamanin

Gawain 4.1: Halina't Sagutan!

Panuto: Isulat ang Tama kung wasto ang isinasaad na pangungusap; kung ito ay mali itama ang salitang my salungguhit upang maiwasto ang pahayag, isulat ang iyong sagot sa patlang. (2 puntos sa bawat tanong).

- _____ 1. Ang Kultura ay tumutukoy sa kahulugan at paraan ng pamumuhay ng mga mamamayan sa isang lipunan.
- _____ 2. Ang paniniwala ay isang elemento ng kultura na tumutukoy sa mga asal, kilos o gawi na nagsisilbing pamantayan ng pagkilos sa isang lipunan.
- _____ 3. Ang pagpapahalaga ay batayan ng pagkilos na katanggap-tanggap sa grupo ng mga tao o lipunan sa kabuuan.
- _____ 4. Ang hindi pagsunod sa norms ng isang lipunan ay may kaukulang kaparusahan.
- _____ 5. Ang kultura ay naglalarawan sa isang lipunan.

Gawain 4.2: Sitwasyon Ko, Ipaliwanag Mo!

Panuto: Basahin ang mga sitwasyon sa unang kolum. Ipaliwanag ang sanhi at epekto ng bawat sitwasyon gamit ang Sociological Imagination. Pagkatapos, punan ng tamang sagot ang kahon ng paglalahat.

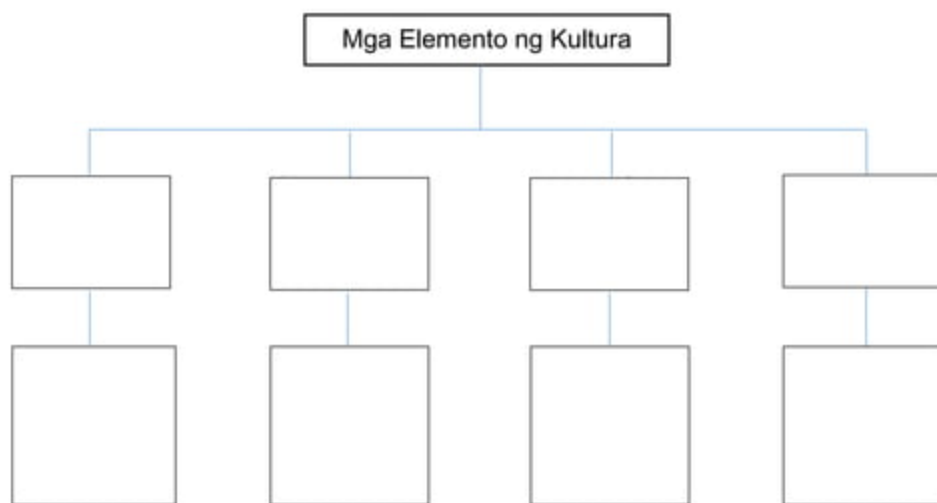
[illegible]

Isaisip

Gawain 5: Kultura Ko, Ilalahad Mo!

Panuto: Gamitin ang graphic organizer sa paglalahad ng mga element ng Kultura

Gabay na tanong:

1. Ano ang elemento ng kultura? Ipaliwanag

2. Bakit dapat nating suriin ang elemento ng kultura? Ano ang koneksyon nito sa kontemporaryong isyu?

Isagawa

Gawain 6: Pagnilayan at Gawin!

Panuto: Ako ay Kabahagi sa isyu na kagaya sa COVID19 isulat ang iyong mga pananaw sa loob ng kahoon.

Ang aking pananaw sa pagkakaroon
ng ganitong isyu/hamong panlipunan
ay

Ang aking pananaw sa pagtugon
sa ganitong isyu/ hamong
panlipunan ay.

Pamprosesong mga Tanong:

1. Anong aspekto ng lipunan ang may kaugnayan sa isyu o hamong iyong napili
2. Ano ang aral na iyong nakuha mula sa paggawa ng gawain? Ipaliwanag

Tayahin (Huling Pagtataya)

Panuto: Basahing mabuti at unawain ang mga katanungan sa bawat aytem. Piliin at bilugan ang titik ng tamang sagot mula sa pagpipilian.

1. Bakit mahalaga ang pag-aaral ng mga kontemporaryong isyu?
 - A. Upang masusuri at matataya ang mga ugnayan ng sanhi at epekto ng mga pangyayari
 - B. Upang makapaghinuha gamit ang kaalaman at mga karanasan tungkol sa isyu
 - C. Upang malaman kung ito ay walang kinikilingan sa paglalahad ng isyu.
 - D. Upang buuin ang mga ugnayan ng mga magkakaugnay na impormasyon
2. Ito ay tumutukoy sa mga taong sama-samang naninirahan sa isang organisadong komunidad na may isa-isang batas, tradisyon, at pamahalaan.
 - A. Bansa
 - B. Lipunan
 - C. Pamayanan
 - D. Pook
3. Ito ay isang isyu na nararanasan ng isang bansa kung saan may mga pundong nawawala?
 - A. Child labor
 - B. Discriminasyon
 - C. Korapsyon
 - D. World hunger
4. Alin sa mga sumusunod ang naglalarawan sa Achieved Status?
 - A. Hindi ito kontrolado ng isang indibidwal.
 - B. Nakatalaga sa isang indibidwal simula nang siya ay ipinanganak.
 - C. Ipinanganak na babae
 - D. Maaaring mabago ng isang indibidwal ang kanyang status.
5. Ito ay tumutukoy sa mga institusyong bumubuo sa lipunan. Anong elemento ang kulturang ito?
 - A. Katuturan ng Kultura
 - B. Institusyong Panlipunan
 - C. Paniniwala ng Kultura
 - D. Pagpapahalaga ng Kultura

6. Balin sa mga sumusunod ang nagbibigay ng tamang kahulugan sa isyung personal?
 - A. Ito ay isang pampublikong bagay.
 - B. Ito ay naglalarawan sa paniniwala ng isang tao.
 - C. Ito ay mga isyung personal ng isang tao sa kanyang mamamayan.
 - D. Ito ay nagaganap sa pagitan ng isang tao at ilang malalapit sa kanya.
7. Ito ay isang isyung tumutukoy sa krisis at sa mga institusyon. Anong Isyu ito?
 - A. Isyung panlipunan
 - B. Isyung kontemporaryo
 - C. Isyung personal
 - D. Isyung kultural
8. Ano ang dalawang uri ng Kultura?
 - A. Pagpapahalaga ng kultura at katuturan ng kultura
 - B. Norms at simbolo
 - C. Materyal at di- materyal
 - D. Paniniwala at Simbolo
9. Ito ay tumutukoy sa isang organisadong sistema ng ugnayan sa isang lipunan. Anong organisasyon ito?
 - A. Bansa
 - B. Gobyerno
 - C. Institusyon
 - D. Lipunan
10. Alin sa mga elementong kultura ang tumutukoy sa isang bagay ng mga taong gumagamit nito, isa sa mga halimbawa ay wika at mga pangkumpas
 - A. Beliefs
 - B. Norms
 - C. Simbolo
 - D. Values

Karagdagang Gawain

GAWAIN 7: Guhit Mo, Kaalaman Ko!

Panuto: Gumuhit ng isang isyu na may kinalaman sa kapaligiran?